Nieuws in de klas

Het educatieplatform van NDP Nieuwsmedia

Handleiding Nieuwsservice Voortgezet Onderwijs

Handleiding Nieuwsservice VO is een uitgave van Nieuws in de klas.
De handleiding is bestemd voor docenten in het voortgezet onderwijs.

© Stichting Nieuws in de klas, Amsterdam
Eerste editie, juni 2013 onder hoofdredactie van Fifi Schwarz
Herziene editie, mei 2014
Herziene editie, april 2015
Samensteller: Podium Bureau voor Educatieve Communicatie
Coördinatie en redactie: Michelle Knijff
Hoofdredactie: Chris van Hall
Eindredactie: Gerline van der Giessen
Opmaak: Desk TopStudio
ISBN: 978-90-79802-09-8

Nieuws in de klas
Postbus 12040
1100 AA Amsterdam
t: 020-4309190
f: 020-4309199
e: info@nieuwsindeklas.nl
w: www.nieuwsindeklas.nl

Het kopiëren van delen ten behoeve van het gebruik door docenten is onbeperkt toegestaan. Het kopiëren van enig onderdeel ten behoeve van elk ander gebruik is alleen toegestaan na schriftelijk verkregen toestemming van de uitgever

Inhoudsopgave

Voorwoord 1

1 Wat is de Nieuwsservice? 2

2 Aansluiting nieuwsmedia bij kerndoelen en eindtermen 3
2.1. Aansluiting bij vakken
2.2. Taal (Nederlands) 4
2.2.1. Begrijpend lezen
2.2.2. Combineren met uw lesmethode
2.2.3. Referentiekader Taal
2.2.4. Aansluiting nieuwsmedia bij taal 5
2.3. Mediawijsheid 6
2.3.1. Kritisch omgaan met media-inhouden
2.3.2. Mediawijsheidcompetenties
2.3.3. Aansluiting nieuwsmedia bij mediawijsheid 7
2.4. Burgerschap 9
2.4.1. Aansluiting nieuwsmedia bij burgerschap 10

3 Lessuggesties bij de Nieuwsservice 11
3.1. Relatie tot lesmethodes
3.2. Selectie nieuwsbronnen
3.3. Differentiatie naar niveau
3.4. Tijdsinvestering
3.5. Lessuggesties 12

4 De Nieuwsservice combineren met 21
4.1. Scholierenpeiling
4.2. Lestips
4.3 Informatievaardigheden Codename Future
4.4. Nieuwstool
4.5. NieuwsMakers 22

5 Aan de slag met de Nieuwsservice 23
5.1. Een eigen account aanmaken
5.2. Bezorgdienst aanvragen
5.2.1. Bestelwijze
5.2.2. Bestelling wijzigen? 25
5.2.3. Bezorgklachten
5.2.4. Voorwaarden per 1 juni 2013

6 Verder lezen 26

7 Over Nieuws in de klas 28

Voorwoord

Voor u ligt de *Handleiding Nieuwsservice* speciaal voor het voortgezet onderwijs. Nieuwsmedia bieden u de unieke mogelijkheid om op een eenvoudige manier uw lessen te verrijken met de actualiteit. Tegelijkertijd werkt u direct aan uw leerdoelen en eindtermen voor uw vak. Met de Nieuwsservice van Nieuws in de klas krijgt u de beschikking over de actualiteit in verschillende verschijningsvormen (papier, digitaal, beeld en geluid) en van vele nieuwstitels. Van het ANP, BNR Nieuwsradio en RTL Nieuws tot het AD, de Volkskrant en Vrij Nederland. Zie hoofdstuk 1 voor een overzicht van de aangesloten nieuwstitels.

Voor de algemene ontwikkeling van leerlingen is het belangrijk dat zij het nieuws volgen. Dit is echter een vaardigheid die de meeste leerlingen zich niet automatisch eigen maken. Het nieuws werpt drempels op: maatschappelijke, economische en politieke kwesties zijn vaak complex en vereisen voorkennis. Bovendien wordt in de berichtgeving regelmatig jargon gebruikt dat niet is afgestemd op het begrippenapparaat dat leerlingen beheersen.

Met de Nieuwsservice kunt u deze drempels verlagen door uw leerlingen te laten werken met authentieke en relevante bronnen. Bovendien verhoogt het werken met de actualiteit de betrokkenheid en motivatie van uw leerlingen. Het werken met actuele en relevante artikelen sluit aan op contextrijk en betekenisvol onderwijs.

U kunt nieuwsmedia gebruiken als informatiebron of oefenmateriaal voor uiteenlopende lesopdrachten. U werkt dan aan taalvaardigheid, mediawijsheid en burgerschap – dat zijn de drie belangrijkste pijlers van Nieuws in de klas.
Werken met de actualiteit kan in veel vakken worden toegepast. In deze handleiding ligt de nadruk op Nederlands en maatschappelijke vakken, maar er zijn ook aanknopingspunten met economie, wiskunde, aardrijkskunde, biologie, geschiedenis en ckv. In de onderbouw is ook een link met mentorlessen mogelijk.

Het inpassen van de Nieuwsservice vergt enige flexibiliteit omdat de actualiteit zich niet laat voorspellen. Deze handleiding geeft u daarom concrete handvatten voor de integratie van nieuwsmedia in uw lesprogramma. De handleiding gaat vergezeld van een bijlage Aansluiting Nieuwsservice bij curriculum[1] waarin wordt toegelicht hoe u nieuwsmedia kunt koppelen aan de kerndoelen.

Het team van Nieuws in de klas wenst u en uw leerlingen veel plezier met de Nieuwsservice en de diverse lessuggesties.

Chris van Hall
Manager Nieuws in de klas

Nieuws in de klas ontvangt regelmatig enthousiaste reacties van docenten. We willen deze en andere lesvoorbeelden graag ook via onze website onder de aandacht brengen van andere docenten. Heeft u leuke suggesties? Stuur ze graag naar info@nieuwsindeklas.nl of bel ons: 020-4309190.

[1] *Aansluiting Nieuwsservice bij curriculum – Bijlage bij Handleidng Nieuwsservice Voortgezet Onderwijs*, zie http://www.nieuwsindeklas.nl/vo/handleiding

1 Wat is de Nieuwsservice?

In het dienstenaanbod van Nieuws in de klas staat de Nieuwsservice centraal. Met behulp van de Nieuwsservice kunnen docenten nieuwsmedia op verschillende manieren in hun lesprogramma verwerken. Voor het voortgezet onderwijs zijn de volgende diensten beschikbaar:

- **Bezorgdienst voor docenten**: U ontvangt twee weken lang twee exemplaren per dag van één of meerdere dag- en weekbladen naar keuze op school of bij u thuis
- **Bezorgdienst voor leerlingen:** Alle leerlingen ontvangen twee weken lang één exemplaar van een nieuwstitel van uw keuze op hun thuisadres. U bepaalt welke leerling welke titel ontvangt en wanneer
- **Nieuwsmediaportal:** Hét overzicht van de websites van alle aangesloten nieuwstitels, inclusief apps en social media accounts van de nieuwstitels
- **Toegang tot online archieven:** Twee weken gratis toegang tot de webarchieven van de nieuwssites

Aan het gebruik van de Nieuwsservice zijn voor docenten geen kosten verbonden. De nieuwsbedrijven die bij Nieuws in de klas zijn aangesloten, nemen de kosten van de Nieuwsservice voor eigen rekening. Hieronder ziet u een overzicht van de aangesloten nieuwstitels:

U kunt zelf bepalen welke nieuwstitels u op welk moment in het jaar wilt gebruiken. Met de Bezorgdienst voor docenten kunt u ervoor kiezen alle nieuwstitels tegelijk aan te vragen of u spreidt met deze dienst de titels zodat u het gehele jaar door nieuwsmedia op school of thuis ontvangt. Zie hoofdstuk 5 voor meer informatie over het aanvragen van de diensten van de Nieuwsservice.

2 Aansluiting nieuwsmedia bij kerndoelen en eindtermen

Wanneer u nieuwsmedia in uw lesprogramma inpast, geeft u op verschillende manieren invulling aan de kerndoelen en eindtermen. De Nieuwsservice wordt het meest gebruikt door docenten Nederlands of Maatschappijleer/ Maatschappijwetenschappen. We hebben hieronder aangegeven op welke wijze het werken met nieuwsmedia aansluit bij deze vakken. We gaan daarbij uit van taal, mediawijsheid en burgerschap. Volgens Nieuws in de klas zijn deze domeinen onlosmakelijk met elkaar verbonden. Net zoals mediawijsheid een voorwaarde is voor burgerschap, is goede taalvaardigheid een vereiste voor mediawijsheid. Als je niet weet hoe media functioneren - of hoe je die zelf kunt benutten, is het tegenwoordig heel lastig om actief in de samenleving te kunnen participeren. Denk bijvoorbeeld aan verkiezingen. Wie zich wil oriënteren op de standpunten van de politieke partijen, is aangewezen op 'media'. Journalistieke media berichten over politieke en maatschappelijke ontwikkelingen, stellen opvattingen ter discussie, vergelijken de programma's en bieden context en duiding. Vervolgens is het aan de burger om al deze informatie te interpreteren, betekenis te geven en op basis daarvan een eigen mening te vormen. Om dat te kunnen, moet je de taal van politici en de media wel leren doorgronden. Dat vereist dat je je daar veelvuldig in verdiept.

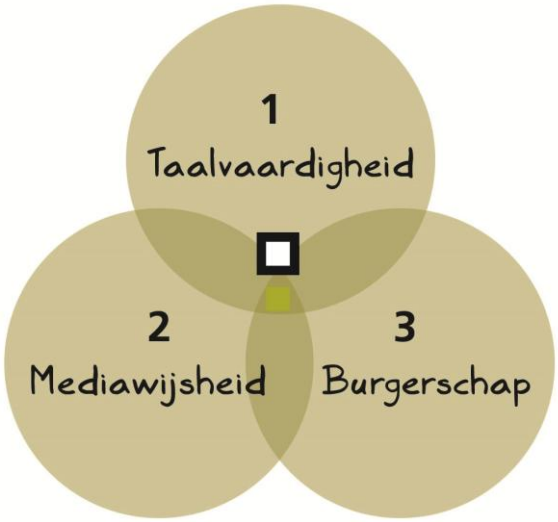

2.1. Aansluiting bij vakken

De mogelijkheden van de Nieuwsservice beperken zich niet tot één vak. Werken met de Nieuwsservice is vakoverstijgend en daarom ook uitermate geschikt voor samenwerking tussen docenten en bijvoorbeeld voor projectweken. Ook binnen vakken als ckv, biologie, geschiedenis, aardrijkskunde, scheikunde, economie en wiskunde kunnen nieuwsitems dienen als informatie- en/of inspiratiebron.

2.2. Taal (Nederlands)

Door met journalistieke bronnen te werken, verbreden en verdiepen leerlingen hun algemene ontwikkeling en breiden ze tegelijkertijd hun taalvaardigheden uit. Deze twee aspecten hangen nauw met elkaar samen. Met de Nieuwsservice (zie hoofdstuk 1) en lessuggesties (zie hoofdstuk 3) werkt u aan lezen, schrijven, spreken en luisteren/ kijken. Het accent ligt op lees- en schrijfvaardigheid. Begrippen die aan bod komen, zijn onder andere: strategieën voor begrijpend lezen, tekstdoelen, tekstsoorten, tekstverbanden en signaalwoorden. We gaan er hierbij van uit dat u zelf het beste in kunt schatten in hoeverre deze begrippen bekend zijn bij uw leerlingen of dat deze nog extra uitleg nodig hebben.

2.2.1. Begrijpend lezen

Begrijpend lezen is een belangrijke basisvaardigheid die leerlingen kunnen ontwikkelen door te werken met nieuws. Bij begrijpend lezen ligt de nadruk op het achterhalen en vastleggen van de betekenis en bedoeling van woorden, zinnen en een volledige tekst. Nieuwsteksten zijn hier uitermate geschikt voor. Het centraal schriftelijk examen bestaat voor een groot deel uit het verwerken van actuele teksten uit het nieuws.

2.2.2. Combineren met uw lesmethode

De diensten van Nieuws in de klas zijn niet bedoeld als volwaardige vervanging van een methode Nederlands. Wel kunt u deze diensten combineren met uw methode, of teksten uit de methode vervangen door actuele teksten. U gebruikt de actuele teksten om vaardigheden/ begrippen uit de methode te oefenen. U behandelt bijvoorbeeld eerst de theorie uit het boek, vervolgens doet u niet de bijbehorende opdrachten uit de methode, maar passen leerlingen de kennis toe op actuele teksten. Ze zoeken bijvoorbeeld verschillende soorten signaalwoorden in een tekst of analyseren een betoog, beschouwing of uiteenzetting op basis van hun kennis over de specifieke tekstkenmerken.

2.2.3. Referentiekader Taal

Voor het Nederlandse taalonderwijs vormt het Referentiekader Taal[2] een belangrijk ijkpunt. Voor het hele onderwijs (van de basisschool tot het hoger onderwijs) is in het Referentiekader vastgelegd wat leerlingen moeten kennen en kunnen als het gaat om Nederlandse taal. In de volgende tabel ziet u bij welke domeinen en bijbehorende taken u actuele teksten kunt inzetten. Concrete lessuggesties vindt u in hoofdstuk 3. Overigens beperkt het werken met actuele teksten zich niet tot geschreven bronnen. Ook gesproken teksten en (bewegende) beelden kunnen aanleiding zijn om te oefenen met bijvoorbeeld mondelinge taalvaardigheid. Zet het geluid maar eens uit tijdens een nieuwsuitzending en laat uw leerlingen zelf onder woorden brengen wat ze zien. Een goede oefening is om gesproken en geschreven teksten te vergelijken. Daarvoor verwijzen we graag naar RTL Nieuws of BNR Nieuwsradio.

Behalve het Referentiekader Taal vormen ook de kerndoelen en eindtermen een belangrijke leidraad voor het vak Nederlands. In de bijlage Aansluiting Nieuwsservice bij curriculum bij deze handleiding ziet u aan welke kerndoelen u met de Nieuwsservice kunt werken.

[2] Expertgroep Doorlopende Leerlijnen Taal en Rekenen, *Referentiekader taal en rekenen*, Enschede: OCW, 2009

2.2.4. Aansluiting nieuwsmedia bij taal

Domeinen*	Taken*	Nieuwsmedia
Mondelinge taalvaardigheid: gesprekvaardigheid	▪ Deelnemen aan discussie en overleg ▪ Informatie uitwisselen (afstemmen op doel, afstemming op gesprekspartner, woordgebruik en woordenschat, grammaticale beheersing)	▪ De verschillende nieuwsmedia vormen een onuitputbare bron voor discussie-onderwerpen ▪ De leerlingen kunnen de informatie uit de diverse nieuwsmedia met elkaar delen. Leerlingen lezen bijvoorbeeld elk een ander artikel uit een bepaalde krant en vertellen elkaar over hun artikel ▪ Door het nieuws te volgen breiden de leerlingen hun woordenschat uit Daarnaast kunnen ze met nieuwsteksten oefenen met woordenschatstrategieën
Mondelinge taalvaardigheid: luisteren	Luisteren naar radio (begrijpen, interpreteren, evalueren, samenvatten)	De nieuwsuitzendingen van BNR Nieuwsradio kunnen gebruikt worden voor diverse luistertaken. Bijvoorbeeld een nieuwsbericht in eigen woorden navertellen, een bericht samenvatten of een mening vormen over het besproken onderwerp
Mondelinge taalvaardigheid: spreken	Een monoloog houden (samenhang, afstemming op doel en publiek, woordgebruik en woordenschat, grammaticale beheersing)	Leerlingen kunnen een monoloog houden naar aanleiding van een zelfgekozen nieuwsitem
Lezen van zakelijke teksten	▪ Lezen van informatieve teksten ▪ Lezen van betogende teksten (woordenschat, begrijpen, interpreteren, evalueren, samenvatten, opzoeken)	▪ Nieuwsmedia bieden zowel informatieve als betogende teksten. Met deze teksten kunnen leerlingen verschillende leesvaardigheden oefenen. Bijvoorbeeld strategieën voor begrijpend lezen toepassen, een nieuwstekst samenvatten en een nieuwstekst interpreteren ▪ De verschillende nieuwsteksten bieden ook mogelijkheden om te werken aan woordenschat-uitbreiding
Schrijven	▪ Correspondentie ▪ Verslagen, werkstukken, samenvattingen, artikelen ▪ Vrij schrijven (samenhang, afstemming op doel, afstemming op publiek, woordgebruik en woordenschat, spelling, interpunctie en grammatica, leesbaarheid)	▪ Leerlingen vatten nieuwsteksten samen ▪ Leerlingen schrijven een nieuwsbericht ▪ Leerlingen schrijven een reactie voor de rubriek ingezonden brieven ▪ Nieuwsteksten worden gebruikt om spelling, interpunctie en grammatica te analyseren
Begrippenlijst en taalverzorging	Leestekens, woordsoorten, grammaticale kennis, tekstkennis, stilistiek en semantiek, opmaak	▪ Leerlingen kunnen de opmaak van nieuwsitems analyseren en met elkaar vergelijken. ▪ Leerlingen kunnen grammaticale kennis toepassen op nieuwsitems
Begrippenlijst en taalverzorging	Leestekens, woordsoorten, grammaticale kennis, tekstkennis, stilistiek en semantiek, opmaak	▪ Leerlingen kunnen de opmaak van diverse nieuwsitems en nieuwstitels met elkaar vergelijken, daarbij ontdekken ze dat bij de verschillende nieuwsfuncties ook verschillende opmaak hoort ▪ Leerlingen kunnen hun grammaticale kennis toepassen op nieuwsitems

* = De domeinen en taken zijn geselecteerd uit het referentiekader taal. Zie voor het referentiekader taal http://www.taalenrekenen.nl/referentiekader/

Zie ook de aansluiting bij de kerndoelen zoals beschreven in de bijlage Aansluiting Nieuwsservice bij curriculum

2.3. Mediawijsheid

De tweede pijler van Nieuws in de klas is mediawijsheid. We hanteren hierbij de definitie van de Raad voor Cultuur[3]: 'Mediawijsheid is het geheel aan kennis, vaardigheden en mentaliteit, dat nodig is om actief, bewust en kritisch te participeren in een fundamenteel gemedialiseerde samenleving'.
Zoals de Raad voor Cultuur zelf ook al stelt, is mediawijsheid een veelomvattend begrip. Het gaat niet alleen om technologische vaardigheden (knoppenkunde), maar vooral om het actief kunnen deelnemen aan de maatschappij. Daarvoor zijn nieuwsmedia de bronnen bij uitstek. De Nieuwsservice en bijbehorende lessuggesties vormen op zichzelf weliswaar geen volledige mediawijsheidtraining, maar maken wel een onmisbaar deel uit van onderwijs dat is gericht op het bevorderen van mediawijsheid. Onderwijs gericht op mediawijsheid is pas compleet als aandacht wordt besteed aan de rol van nieuwsmedia in de samenleving en aan het actief, kritisch en bewust omgaan met nieuwsmedia-inhouden.

2.3.1. Kritisch omgaan met media-inhouden

Om een actieve rol te kunnen spelen in de maatschappij is het belangrijk dat leerlingen zich informeren over de wereld om hen heen: van de schoolomgeving tot in de regio en van landelijke ontwikkelingen tot aan het internationale nieuws. Bij het werken met de Nieuwsservice staat het actief, kritisch en bewust gebruik maken van media-inhouden centraal. Uiteraard gaat het daarbij om journalistieke teksten. Met Nieuws in de klas leren leerlingen nieuwsmedia-inhouden en nieuwsmediaprocessen te doorgronden. Door zelf actief met journalistieke inhoud te werken, begrijpen ze boodschappen beter en ervaren ze hoe het proces van informatievoorziening werkt. Nieuws in de klas helpt leerlingen zich te ontwikkelen tot bewuste, kritische en enthousiaste nieuwsgebruikers.

2.3.2. Mediawijsheidcompetenties

Het expertisecentrum Mediawijzer.net, waar Nieuws in de klas als netwerkpartner bij aangesloten is, hanteert tien mediawijsheidcompetenties[4]. In de tabel op de volgende pagina ziet u welke competenties en taken betrekking hebben op de Nieuwsservice. Daarnaast staat een korte omschrijving hoe u nieuwsmedia kunt inzetten om aan deze taken te werken. Uitgebreidere lessuggesties staan in hoofdstuk 3.

Mediawijsheid heeft veel raakvlakken met maatschappijvakken. In de bijlage Aansluiting Nieuwsservice bij curriculum bij deze handleiding vindt u een overzicht van de relevante kerndoelen en eindtermen van maatschappijleer en maatschappijwetenschappen. Hier is aangegeven waar logische verbindingen gemaakt kunnen worden met deze leerdoelen en het werken met nieuwsmedia.

[3] Raad voor Cultuur – Mediawijsheid, *De ontwikkeling van nieuw burgerschap*, Den Haag: Raad voor Cultuur, 2005

[4] Mediawijzer.net, 2012, http://downloads.kennisnet.nl/mediawijzer/competentiemodel/Competenties_Model_.pdf

2.3.3. Aansluiting nieuwsmedia bij mediawijsheid

Domeinen*	Taken	Nieuwsmedia
B1 Inzicht hebben in de medialisering van de samenleving	Meebeleven, meedenken en meepraten over de tendensen en gevolgen van de medialisering van de samenleving	▪ Met nieuwsmedia en bijbehorende lessuggesties worden leerlingen zich er van bewust dat nieuwsmedia constant in beweging zijn. Ze kunnen papieren kranten, nieuwssites en nieuws op radio en televisie met elkaar vergelijken. Ook kunnen leerlingen nadenken over de toekomst van de journalistiek. Een belangrijke ontwikkeling is dat burgers vaker zelf bron van nieuws zijn. Ook reageren veel mensen via social media en internet steeds sneller en makkelijker op nieuwsberichten ▪ De Nieuwsmediaportal biedt het overzicht van alle social mediakanalen van de verschillende nieuwstitels
B2 Begrijpen hoe media gemaakt worden	▪ Begrijpen hoe nieuws in zijn verschillende verschijningsvormen tot stand komt ▪ Verschillende logica van diverse media kunnen doorgronden, en begrijpen hoe deze invloed hebben op de boodschap die wordt overgebracht	▪ Nieuws verspreidt zich via verschillende platforms: tv, radio, mobiel, internet en papieren kranten. De functie van een nieuwsbericht is belangrijker dan het platform. Met de lessuggesties leren leerlingen de verschillende functies onderscheiden en vragen te stellen over de afzender van een nieuwsitem
B3 Zien hoe media de werkelijkheid kleuren	Begrijpen hoe media de werkelijkheid representeren en op basis daarvan afgewogen oordelen kunnen vormen.	▪ Er zijn veel nieuwsafzenders en ook zijn er meerdere perspectieven op hetzelfde nieuws te geven. Nieuws in de klas laat leerlingen zien dat nieuws pluriform is en dat de persoonlijke keuzes op het gebied van nieuwsconsumptie mede bepalen hoe je de wereld ziet ▪ Met de Nieuwsservice hebben leerlingen de beschikking over verschillende titels en uitingsvormen van nieuws. Dat biedt de mogelijkheid om de berichtgeving over een specifiek onderwerp in de verschillende titels en platforms met elkaar te vergelijken. Zo ervaren ze dat media het nieuws kleuren ▪ De Nieuwsservice stimuleert leerlingen om zich vragen te stellen over de afzender van een nieuwsitem
C1 Informatie vinden en verwerken	Kunnen vinden wat je zoekt, selecteren wat je nodig hebt en kunnen bepalen of de informatie betrouwbaar is	▪ De Nieuwsservice maakt leerlingen bewust van de verschillende nieuwsbronnen die er zijn. Ze leren de verschillende functies van nieuws onderscheiden. Dit helpt bij het vinden wat je zoekt ▪ De Nieuwsservice leert leerlingen kritisch naar nieuws te kijken door leerlingen te stimuleren zich af te vragen wie de afzender van het nieuws is en wat zijn doel is

C2 Content creëren	Functionele en aansprekende content kunnen creëren om je boodschap optimaal over te brengen aan je publiek	▪ Met de speciale tool Krantenmaken.nl kunnen leerlingen hun eigen krant maken ▪ Met de Nieuwsservice kunnen leerlingen oefenen om te reageren op nieuws: online en offline
S2 Doelen realiseren met media	Op basis van een geïnformeerd oordeel over de mogelijkheden (en beperkingen) van media, deze optimaal in weten te zetten om je eigen doelstellingen te realiseren	▪ Nieuwsmedia zijn pluriform: De vele nieuwstitels brengen nieuws vanuit verschillende perspectieven en bieden hun diensten aan via verschillende platforms. Bespreek met klasgenoten hoe zij zelf hun voorkeuren bepalen. Waarom leest de een liever het Reformatorisch Dagblad en de ander het AD? ▪ Met krantenmaken.nl kunnen leerlingen een eigen krant maken. Hoe zorgen ze dat hun productie goed aansluit bij het publiek en de boodschap goed overkomt?

* = De domeinen en taken zijn geselecteerd uit het competentiemodel van Mediawijzer.net. Het volledige competentie-model en bijbehorende toelichtingen kunt u vinden op http://www.mediawijzer.net/competentiemodel

Zie ook de aansluiting bij de kerndoelen zoals beschreven in de bijlage Aansluiting Nieuwsservice bij curriculum

2.4. Burgerschap

Scholen zijn wettelijk verplicht aandacht te besteden aan actief burgerschap en sociale integratie. Scholen bepalen zelf hoe ze deze verplichting invullen. Het doel van burgerschapsvorming is dat leerlingen zich de basiskennis, vaardigheden en houding eigen maken die nodig zijn om een actieve rol te kunnen spelen in de eigen leefomgeving en in de samenleving. De Nieuwsservice is een middel om aan dit doel te werken. De kern van burgerschap is betrokkenheid bij de omgeving. Dat begint bij het vergaren (en verwerken) van informatie over de wereld om ons heen. Bijvoorbeeld de school en de buurt waar we wonen, maar het gaat ook om de regionale, landelijke en mondiale samenleving.

Nieuwsmedia zijn daarbij onmisbare bronnen, omdat ze berichten over ontwikkelingen dichtbij en ver weg, en omdat ze dat vanuit verschillende invalshoeken doen; nieuwsmedia zijn pluriform. De Nieuwsservice helpt leerlingen zich ervan bewust te worden dat er verschillende perspectieven zijn op dezelfde ontwikkelingen – en dat uiteenlopende standpunten in een democratie naast elkaar kunnen bestaan. Nieuwsmedia brengen niet alleen de feiten, maar bieden ook een platform voor verschillende standpunten en discussie. Door het nieuws te volgen, vormen leerlingen zich een mening over het nieuws en kunnen ze argumentatievaardigheden oefenen. Dit blijkt ook uit de meest recente PPON (Periodieke Peiling van het Onderwijsniveau) naar burgerschapsvorming, een uitgave van CITO[5]. Uit de uitkomsten blijkt onder meer dat leerlingen die het nieuws volgen hoger scoren op argumentatievaardigheden dan klasgenoten die dat niet doen. Ook helpt de Nieuwsservice leerlingen hun kritisch vermogen te ontwikkelen en worden leerlingen gestimuleerd zich altijd bewust te zijn van de boodschap, de belangen, afzenders en andere betrokkenen bij nieuws en de berichtgeving daarover. Hieruit blijkt ook de nauwe relatie met mediawijsheid.

Bij burgerschapsvorming staan drie domeinen centraal. In onderstaande tabel ziet u welke kennis en vaardigheden bij deze drie domeinen horen en wat de relatie is met nieuwsmedia.
In de bijlage Aansluiting Nieuwsservice bij curriculum bij deze handleiding vindt u een overzicht van de relevante kerndoelen en eindtermen van maatschappijleer en maatschappijwetenschappen. Hier is aangegeven waar logische verbindingen gemaakt kunnen worden met de leerdoelen en nieuwsmedia.

[5] Henk Wagenaar, Karen Keune, Jan van Weerden, *Balans Oordelen en argumenteren als onderdeel van actief burgerschap en sociale integratie*. Arnhem: CITO, 2012

2.4.1. Aansluiting nieuwsmedia bij burgerschap

Domein*	Kennis en vaardigheden*	Nieuwsmedia
Democratie	▪ Kennis over de democratische rechtstaat en politieke besluitvorming ▪ Kennis over democratisch handelen ▪ Kennis over maatschappelijke basiswaarden ▪ Bewustzijn dat bij samenleven in een democratie niet alleen wettelijk vastgelegde vrijheden en rechten horen maar ook het leven met plichten en dilemma's ▪ Bewustzijn dat een democratie zich doorlopend in een proces van verandering bevindt	▪ Nieuwsmedia berichten veel over democratie. Natuurlijk in tijden van verkiezingen, in Nederland of elders, maar ook als het bijvoorbeeld gaat om een buurtinitiatief ▪ Nieuwsmedia bieden niet alleen nieuwsfeiten en achtergrondinformatie over de democratie, maar ook verschillende meningen en discussies
Participatie	▪ Kennis over de basiswaarden en mogelijkheden voor inspraak ▪ Ontwikkeling van houding en vaardigheden die nodig zijn om op school en in de samenleving actief mee te kunnen doen	▪ Verschillende soorten nieuwsmedia bieden een participatiekanaal, bijvoorbeeld columns, opiniestukken, ingezonden brieven, reageren op online artikelen, recensies van culturele uitingen en evenementen, social media
Identiteit	▪ Verkennen van de eigen identiteit: voor welke (levensbeschouwelijke) waarden sta ik en hoe maak ik die waar? ▪ Bereid zijn om je te verdiepen in andere culturen, opvattingen en gewoonten zonder de eigen identiteit uit het oog te verliezen	▪ Identiteit krijgt vorm door algemene ontwikkeling en kennis. Door het nieuws te volgen, ontdekken leerlingen met welke waarden zij zich juist wel of niet kunnen identificeren ▪ Ook discussiëren over het nieuws draagt bij aan de identiteitsvorming van leerlingen

* = de domeinen en kennis en vaardigheden zijn gebaseerd op: http://jongeburgers.slo.nl/publicaties/

Zie ook de aansluiting bij de kerndoelen zoals beschreven in de bijlage Aansluiting Nieuwsservice bij curriculum

3 Lessuggesties bij de Nieuwsservice

De lessuggesties zijn vooral bedoeld om u op een idee te brengen. U vindt hier daarom geen uitgebreide lesbeschrijvingen. Op deze manier kunt u de lessuggesties eenvoudig naar eigen inzicht uitwerken, passend bij uw eigen werkwijze, groep en planning. Bekijk ook onze website, daar brengen wij nog meer lessuggesties onder de aandacht.

3.1. Relatie tot lesmethodes

De lessuggesties kunnen de opdrachten uit de reguliere methode vervangen of aanvullen. Dit kunt u als volgt doen:

- Methode als uitgangspunt: u maakt hierbij een koppeling met de actualiteit
- Actualiteit als vertrekpunt: u koppelt de actualiteit aan het begrippenapparaat uit de methode

U kunt de opdrachten op dezelfde manier nabespreken/beoordelen als de opdrachten uit de methode.

3.2. Selectie nieuwsbronnen

Bij veel lessuggesties is het de bedoeling dat leerlingen de opdracht toepassen op een nieuwsitem: artikelen, foto's, afbeeldingen, radiofragmenten, nieuwsuitzendingen. U bepaalt vooraf of u zelf een keuze maakt uit het aanbod of dat de leerlingen het nieuwsitem zelf bepalen. Leerlingen kunnen ook voor elkaar een nieuwsitem bij een lessuggestie zoeken.

3.3. Differentiatie naar niveau

De Nieuwsservice en de lessuggesties zijn bedoeld voor zowel de onder- als bovenbouw van vmbo, havo en vwo. Het is aan de docent om nieuwstitels of –artikelen en lessuggesties zo te gebruiken dat deze goed passen bij het niveau, de werkwijze en de interesse van de leerlingen. De suggesties zijn bijvoorbeeld eenvoudig makkelijker of moeilijker te maken door de tekstkeuze en de mate van begeleiding. Bij veel opdrachten gaan leerlingen bijvoorbeeld, na een korte klassikale introductie, in kleine groepjes aan de slag met de lessuggestie. Als dat beter bij uw leerlingen past kunt er u echter ook voor kiezen om een tekst eerst klassikaal te lezen en eventuele knelpunten bij het lezen of uitvoeren van de opdracht klassikaal te bespreken.

3.4. Tijdsinvestering

Sommige lessuggesties nemen slechts tien minuten tijd in beslag. Deze lessuggesties kunt u bijvoorbeeld regelmatig als start van uw les gebruiken. Andere lessuggesties vereisen een of meerdere lesuren. Tot slot zijn er ook lessuggesties die geschikt zijn voor een langdurig project. De meeste lessuggesties kunt u meerdere keren gebruiken door steeds een ander nieuwsitem als uitgangspunt te nemen.

NB: Het gaat in de lessuggesties bij 'werkvorm' over de werkvorm tijdens de verwerking. De introductie en afsluiting van de activiteit vinden altijd klassikaal plaats.

3.5 Lessuggesties

Allemaal cijfers	
In nieuwsmedia komen veel cijfers voor, al dan niet in een tabelvorm. Natuurlijk op de economie- en sportpagina maar bijvoorbeeld ook in een artikel over zetelverdeling, onderzoeksresultaten of kijkcijfers. Analyseer gezamenlijk de cijfers/tabellen bij een artikel. Daarna voeren leerlingen berekeningen uit aan de hand van deze cijfers	**Vak:** wiskunde, economie **Leerdoel:** leerlingen voeren wiskundige bewerkingen uit **Werkvorm:** individueel of in kleine groepjes **Nieuwsservice:** de Bezorgdienst voor docenten. Als u de bezorging spreidt over het jaar, heeft u altijd dag- en weekbladen bij de hand die u kunt gebruiken in de les

Land/stad in the picture	
Laat naar aanleiding van een bericht/foto over een land of stad allerlei geografische kenmerken van het betreffende gebied aan bod komen. Het kan daarbij zowel gaan om een eerste aanbod als om het toetsen van kennis. Denk aan: ligging, hoofdstad, demografie, klimaat, soort landschap, infrastructuur, fysische geografie enzovoorts	**Vak:** aardrijkskunde **Leerdoel:** leerlingen verdiepen zich in een stad/land **Werkvorm:** klassikaal, individueel of in kleine groepjes **Nieuwsservice:** de Bezorgdienst voor docenten en de Nieuwsmediaportal. Met de portal heeft u toegang tot de aangesloten nieuwssites. Binnen de nieuwssites kunt u zoeken op onderwerp en geschikte informatie vinden. Deze informatie kunt u op het digibord laten zien

Onderwerp in het nieuws	
Regelmatig worden onderwerpen uit de methoden in de media behandeld. Een mooie gelegenheid om de actualiteit de klas in te halen en leerlingen de relevantie van uw vak te laten ervaren. Behandel een onderwerp uit de methode aan de hand van een of meerdere nieuwsitems **Voorbeeldonderwerpen**: *Economie*: werkloosheidscijfers, jaarcijfers, belastingwijzigingen, bezuinigingen *Aardrijkskunde*: vulkaanuitbarsting, aardbeving, hevige regenval/droogte *Geschiedenis*: historie van banden tussen Nederland en een ander land (naar aanleiding van staatsbezoek), historie van een oorlog, koningshuis, Dodenherdenking en Bevrijdingsdag, rechten van de mens *Biologie*: wetenschappelijke ontwikkelingen, orgaandonatie *Maatschappelijke vakken*: democratie, rechtsstaat, verzorgingsstaat, pluriforme samenleving *CKV*: opening van een tentoonstelling van een bepaalde kunstenaar, cultuurbeleid, recensies	**Vak:** economie, aardrijkskunde, geschiedenis, biologie, maatschappelijke vakken, ckv **Leerdoel:** leerlingen breiden hun kennis over een onderwerp uit de methode uit **Werkvorm:** klassikaal **Nieuwsservice:** de Bezorgdienst voor docenten. U kunt de bezorging van de dag- en weekbladen vooruit plannen of op korte termijn aanvragen (minimaal een week)

Adopteer een onderwerp	
Leerlingen leggen een inhoudelijk dossier aan over een onderwerp. Het gaat hierbij niet om beoordelen en vergelijken van de berichtgeving in diverse media. Dat gebeurt in de lessuggestie Onderwerp vergelijken. De leerlingen proberen een zo compleet mogelijk beeld te krijgen van het onderwerp. Door de onderwerpkeuze kunt u met deze lessuggestie werken aan burgerschapsvorming. Denk aan onderwerpen als democratie in Nederland en andere landen, diversiteit, duurzaamheid	**Vak:** economie, aardrijkskunde, geschiedenis, biologie maatschappelijke vakken, ckv **Leerdoel:** leerlingen selecteren, ordenen en verwerken informatie **Werkvorm:** individueel of in kleine groepjes **Nieuwsservice:** de Bezorgdienst voor leerlingen en de Nieuwsmediaportal. Met de Bezorgdienst voor leerlingen ontvangen leerlingen twee weken een dag- of weekblad thuis. Met de portal hebben leerlingen toegang tot de aangesloten nieuwssites. Binnen de nieuwssites kunnen ze zoeken op onderwerp en geschikte informatie vinden

Taalkundige verschijnselen	
Bij de volgende onderwerpen is de werkwijze steeds hetzelfde. Eerst wordt de theorie uit de methode behandeld, daarna wordt deze theorie toegepast op een (zelfgekozen) artikel. De leerlingen vergelijken bijvoorbeeld de tekstdoelen van verschillende artikelen met elkaar. Ook kunnen de leerlingen een artikel herschrijven bijvoorbeeld door signaalwoorden toe te voegen. Deze werkwijze kan nog bij veel meer onderwerpen worden toegepast. Bijvoorbeeld: ▪ Verschillende soorten argumenten ▪ Stijlfiguren: herkennen en categoriseren ▪ Ironie, sarcasme, cynisme: herkennen en categoriseren ▪ Feiten versus meningen; Leerlingen geven van uitspraken of koppen aan of het om een feit of een mening gaat ▪ Signaalwoorden: verbanden, opsomming, oorzaak-gevolg, middel-doel, uitspraak-voorbeeld, probleem-oplossing, tegenstelling/verschil: herkennen en categoriseren ▪ Tekstdoelen	**Vak:** Nederlands **Leerdoel:** leerlingen passen theoretische kennis over een taalverschijnsel toe op een nieuwsitem **Werkvorm:** individueel of in kleine groepjes **Nieuwsservice:** de Bezorgdienst voor docenten. Als u de bezorging spreidt over het jaar, heeft u altijd dag- en weekbladen bij de hand die u kunt gebruiken in de les

Betoog, beschouwing, uiteenzetting	
Leerlingen analyseren een artikel naar aanleiding van de theorie uit de methode over betoog (onderbouw), beschouwing en uiteenzetting. Bovenbouwleerlingen kunnen vervolgens het oorspronkelijke artikel herschrijven of zelf een betoog, beschouwing, uiteenzetting schrijven over hetzelfde onderwerp	**Vak**: Nederlands **Leerdoel**: leerlingen herkennen verschillende soorten tekstsoorten en (her)schrijven een tekst **Werkvorm**: individueel **Nieuwsservice**: de Bezorgdienst voor docenten. U kunt de bezorging van de dag- en weekbladen vooruit plannen of op korte termijn aanvragen (minimaal een week). Met de Bezorgdienst voor leerlingen kunt u deze suggestie als thuisopdracht uit laten voeren

Samenvatting	
Leerlingen vatten een artikel samen. Bespreek vooraf klassikaal op welke criteria de samenvatting beoordeeld wordt	**Vak:** Nederlands **Leerdoel:** leerlingen maken een samenvatting **Werkvorm:** individueel **Nieuwsservice:** de Bezorgdienst voor docenten. U kunt de bezorging van de dag- en weekbladen vooruit plannen of op korte termijn aanvragen (minimaal een week)

Moeilijke woorden	
Leerlingen strepen de moeilijke woorden in een artikel aan of schrijven de woorden op terwijl ze een nieuwsuitzending bekijken/beluisteren. Daarna proberen ze met de geleerde strategieën de betekenis van de moeilijke woorden te achterhalen. Is het altijd nodig om de betekenis van alle moeilijke woorden in een artikel vooraf te weten?	**Vak:** Nederlands **Leerdoel:** leerlingen passen strategieën toe om de betekenis van moeilijke woorden te achterhalen **Werkvorm:** individueel **Nieuwsservice:** de Bezorgdienst voor docenten en de Nieuwsmediaportal. Met de portal hebben leerlingen toegang tot de aangesloten nieuwssites, zoals RTL Nieuws en BNR Nieuwsradio. Met de Bezorgdienst voor docenten ontvangt u dag- en weekbladen die u kunt gebruiken

Leesstrategieën voor begrijpend lezen	
Leerlingen passen begrijpend leesstrategieën toe op een tekst. Bijvoorbeeld: ▪ Het onderwerp vaststellen aan de hand van de titel en de afbeeldingen ▪ Voorkennis activeren over het onderwerp van de tekst ▪ Leesdoel bepalen ▪ Signaalwoorden opzoeken (zie Taalkundige verschijnselen) ▪ Samenvatten van de tekst	**Vak:** Nederlands **Leerdoel:** leerlingen passen strategieën voor begrijpend lezen toe **Werkvorm:** individueel **Nieuwsservice:** de Bezorgdienst voor docenten. Als u de bezorging spreidt over het jaar, heeft u altijd dag- en weekbladen bij de hand die u kunt toepassen in de les

Feit of mening?	
Leerlingen geven van uitspraken of koppen aan of het om een feit of een mening gaat. Is altijd meteen duidelijk of een uitspraak een feit of mening is? Horen meningen eigenlijk wel in een krant te staan? Op welke plek?	**Vak:** Nederlands **Leerdoel:** leerlingen onderscheiden feiten en meningen **Werkvorm:** individueel of in kleine groepjes **Nieuwsservice:** de Bezorgdienst voor docenten. U kunt de bezorging van de dag- en weekbladen vooruit plannen of op korte termijn aanvragen (minimaal een week)

5W1H	
Leerlingen kiezen een artikel naar keuze en beantwoorden de 5W1H-vragen. Elk nieuwsbericht behoort te beantwoorden aan de volgende vragen: Wie, Wat, Waar, Wanneer, Waarom en Hoe	**Vak:** Nederlands **Leerdoel:** leerlingen leren journalistieke regels en artikelen te analyseren **Werkvorm:** individueel **Nieuwsservice:** de Bezorgdienst voor leerlingen. Leerlingen kunnen thuis artikelen naar keuze selecteren om te gebruiken in de les

Foto-onderschriften	
Leerlingen schrijven een onderschrift bij drie nieuwsfoto's aan de hand van de 5W's en 1H (wie, wat, waar, wanneer, waarom en hoe). Bepaal vooraf of u de foto's kiest of dat leerlingen voor zichzelf of voor elkaar foto's kiezen. Verzamel daarna alle foto's en onderschriften. Leerlingen zoeken het juiste onderschrift bij een foto. Vergelijk ook de zelfbedachte onderschriften met de oorspronkelijke onderschriften	**Vak:** Nederlands / maatschappelijke vakken **Leerdoel:** leerlingen schrijven onderschriften bij foto's **Werkvorm:** kleine groepjes **Nieuwsservice:** de Bezorgdienst voor docenten. U kunt de bezorging van de dag- en weekbladen vooruit plannen of op korte termijn aanvragen (minimaal een week)

Goed nieuws?	
Leerlingen bekijken verschillende nieuwsitems. Komen ze ook goed nieuws tegen? Wat is eigenlijk de definitie van goed nieuws? Heeft nieuws altijd voor iedereen dezelfde waarde: is wat voor de een goed nieuws is voor een ander ook goed nieuws? Zien leerlingen verschillen tussen de verschillende titels en platforms? Kunnen ze deze verschillen verklaren?	**Vak:** Nederlands / maatschappelijke vakken **Leerdoel:** leerlingen discussiëren over de waarde van nieuws **Werkvorm:** klassikaal **Nieuwsservice:** de Bezorgdienst voor docenten en de Nieuwsmediaportal. Met de portal hebben leerlingen toegang tot de aangesloten nieuwssites van dag- en weekbladen, maar ook nieuwssites van RTL Nieuws en BNR Nieuwsradio. Met de Bezorgdienst voor docenten ontvangt u dag- en weekbladen die u kunt gebruiken

Ruzie uitgelicht	
Regelmatig staan er berichten over conflicten in de media: grote conflicten in de vorm van oorlogen/burgeropstanden maar ook kleine ruzies bijvoorbeeld tussen artiesten, voetballers of politici. Leerlingen analyseren de berichtgeving over een conflict. Stimuleer leerlingen niet alleen de feiten te behandelen maar ook de manier waarop de ruzie in de media wordt belicht. Wie heeft ruzie met wie? Waarover? Wat vinden leerlingen van de ruzie? Komen alle partijen in de media evenveel aan bod? Komt het geschetste beeld in de verschillende media met elkaar overeen? Is er in alle media evenveel aandacht voor het conflict? Kunnen leerlingen eventuele verschillen verklaren?	**Vak:** Nederlands / maatschappelijke vakken **Leerdoel:** leerlingen analyseren verschillen in berichtgeving **Werkvorm:** kleine groepjes **Nieuwsservice:** de Bezorgdienst voor docenten. Als u alle dag- en weekbladen tegelijk aanvraagt heeft u divers materiaal om de verschillen over berichtgeving te vergelijken in de verschillende media

Nieuws van de dag	
Spreek af dat iedere dag iemand verantwoordelijk is voor het nieuws van de dag. Wat is voor jou het belangrijkste nieuws van de dag? Waarom? Het gaat niet alleen om het benoemen van het onderwerp maar ook om het kiezen van een specifiek item over dit onderwerp	**Vak:** Nederlands/ maatschappelijke vakken **Leerdoel:** leerlingen kiezen hun persoonlijke nieuws van de dag **Werkvorm:** terugkerende huiswerkopdracht **Nieuwsservice:** de Bezorgdienst voor docenten. Als u de bezorging spreidt over het jaar, heeft u altijd dag- en weekbladen beschikbaar die leerlingen kunnen lezen. Voor online nieuws is de Nieuwsmediaportal geschikt

Vergelijkend warenonderzoek	
Leerlingen vergelijken en verklaren in groepjes verschillende titels en platforms met elkaar. Vergelijkingsonderwerpen: stijl, vormgeving, titels, onderwerpkeuze, rubrieken. Wat zijn de verschillen en overeenkomsten tussen de verschillende nieuwsmedia? Welke titel, platform spreekt leerlingen het meest aan? Waarom?	**Vak:** Nederlands/ maatschappelijke vakken **Leerdoel:** leerlingen vergelijken verschillende nieuwstitels met elkaar **Werkvorm:** kleine groepjes **Nieuwsservice:** de Bezorgdienst voor docenten en de Nieuwsmediaportal. Als u alle dag- en weekbladen tegelijk aanvraagt heeft u divers materiaal om de verschillen te vergelijken. Met de portal hebben leerlingen toegang tot de aangesloten nieuwssites van dag- en weekbladen, maar ook nieuwssites van RTL Nieuws en BNR Nieuwsradio

Rubrieken	
Leerlingen onderzoeken welke verschillende rubrieken er in kranten staan. Wat zijn de verschillen tussen kranten? Wat zijn de verschillen tussen de online en papieren versie van dezelfde titel? Denk aan: recensie, opiniestuk, column, ingezonden brief, online reactie, advertentie, agenda	**Vak:** Nederlands/ maatschappelijke vakken **Leerdoel:** leerlingen vergelijken nieuwsrubrieken met elkaar **Werkvorm:** kleine groepjes **Nieuwsservice:** de Bezorgdienst voor docenten en de Nieuwsmediaportal. Als u alle dag- en weekbladen tegelijk aanvraagt heeft u divers materiaal om de verschillen te vergelijken. Met de portal hebben leerlingen toegang tot de aangesloten nieuwssites van dag- en weekbladen, maar ook nieuwssites van RTL Nieuws en BNR Nieuwsradio

Bronnenbingo	
Geen nieuws zonder bronnen. Er zijn verschillende soorten bronnen: getuigen, onderzoeksrapporten, deskundigen en persbureaus. Leerlingen spelen Bronnenbingo. Welk groepje vindt als eerste een voorbeeld van deze vier verschillende soorten bronnen? Zij doen dit bijvoorbeeld door verschillende journalistieke artikelen door te lezen en hier de diverse bronnen in opsporen. Bespreek daarna de verschillende bronnen. Zijn alle bronnen even betrouwbaar?	**Vak:** Nederlands/ maatschappelijke vakken **Leerdoel:** leerlingen analyseren en beoordelen verschillende bronnen **Werkvorm:** individueel of in kleine groepjes **Nieuwsservice:** de Bezorgdienst voor docenten. Als u alle kranten tegelijk aanvraagt heeft u divers materiaal met verschillende bronnen

Hoe of wat?	
Leerlingen analyseren wat de achtergrond is van een bericht: wat voor bericht is het? Wie heeft het geschreven? Waarom? Wanneer? Hoe ziet het bericht er uit? Bespreek ook waarom het belangrijk is om deze vragen te beantwoorden. Ga eventueel ook in op het platform waarin het artikel verscheen. Wie werken er? Wie betaalt hen? Hoe vaak verschijnt het? Wat is het hoofddoel?	**Vak:** Nederlands/ maatschappelijke vakken **Leerdoel:** leerlingen analyseren de achtergrond van een artikel **Werkvorm:** individueel of in kleine groepjes **Nieuwsservice:** de Bezorgdienst voor docenten en de Bezorgdienst voor leerlingen. Als u alle kranten tegelijk aanvraagt heeft u divers materiaal van verschillende bronnen

Krant van de toekomst?	
De mediawereld is continu in beweging. Een belangrijke ontwikkeling van de afgelopen jaren is bijvoorbeeld dat burgers zelf steeds meer nieuws verspreiden via social media en ook snel op nieuws reageren. Regelmatig wordt voorspeld dat de papieren krant gaat verdwijnen. Leerlingen schrijven een betoog waarin ze hun opvatting geven over de toekomst van papieren kranten en/of de journalistiek	**Vak:** Nederlands/ maatschappelijke vakken **Leerdoel:** leerlingen denken na over de toekomst van papieren kranten **Werkvorm:** individueel of in kleine groepjes **Nieuwsservice:** de Nieuwsmediaportal en Medianieuws. Met de portal hebben leerlingen toegang tot de aangesloten nieuwssites van dag- en weekbladen, maar ook nieuwssites van RTL Nieuws en BNR Nieuwsradio. In de portal staan ook de laatste ontwikkelingen beschreven van de aangesloten nieuwstitels

Jouw mening, mijn mening	
Leerlingen reageren op stellingen naar aanleiding van een nieuwsitem over een actueel onderwerp en discussiëren hierover. Ze gebruiken de media om hun argumenten voor te bereiden	**Vak:** Nederlands (werkvorm) / maatschappelijke vakken, biologie, economie, aardrijkskunde, geschiedenis, ckv **Leerdoel:** leerlingen discussiëren over een actueel onderwerp **Werkvorm:** klassikale discussie **Nieuwsservice:** de Bezorgdienst voor leerlingen. Leerlingen ontvangen thuis een dag- of weekblad en kunnen zich op deze manier voorbereiden. Voor online nieuws is de Nieuwsmediaportal geschikt

Onderwerp vergelijken	
Leerlingen vergelijken hoe een zelfgekozen onderwerp in de diverse media aan bod komt. Schetsen alle media hetzelfde beeld? Komen dezelfde mensen aan het woord? Krijgt het onderwerp overal evenveel aandacht? Kunnen leerlingen de verschillen tussen media verklaren? Bij deze opdracht gaat het er dus om dat leerlingen vergelijken hoe een bepaald onderwerp in het nieuws wordt behandeld. Het gaat niet om een inhoudelijke verhandeling van het onderwerp. Zie daarvoor Onderwerp in het nieuws en Adopteer een onderwerp	**Vak:** maatschappelijke vakken **Leerdoel:** leerlingen analyseren verschillen in berichtgeving **Werkvorm:** kleine groepjes **Nieuwsservice:** de Bezorgdienst voor docenten en de Nieuwsmediaportal. Als u alle dag- en weekbladen tegelijk aanvraagt, heeft u divers materiaal om de berichtgeving te vergelijken in de verschillende media. Met de portal hebben leerlingen toegang tot de aangesloten nieuwssites, zoals RTL Nieuws en BNR Nieuwsradio

Mijn krant, jouw krant?	
Leerlingen kijken welke krant het best bij hen past. Kunnen ze hun keuze toelichten? Waarom leest de ene leerling bijvoorbeeld liever NRC en de andere leerling het Nederlands Dagblad?	**Vak:** maatschappelijke vakken **Leerdoel:** leerlingen onderzoeken welke nieuwstitel binnen één mediumtype het beste bij hen past **Werkvorm:** individueel **Nieuwsservice:** de Bezorgdienst voor leerlingen of de Bezorgdienst voor docenten. Met de Bezorgdienst voor leerlingen ontvangen zij thuis twee weken lang een dag- of weekblad naar keuze. U kunt het zo plannen dat leerlingen elke twee weken een ander dag- of weekblad ontvangen. Als u alle kranten tegelijk aanvraagt met de Bezorgdienst voor docenten, dan heeft u divers materiaal om de verschillen te bekijken

Allemaal meningen	
Sommige onderwerpen of artikelen/ items roepen een hoop reacties op. Leerlingen vergelijken de verschillende reacties op een bepaald artikel/onderwerp. Wat zijn de belangrijkste verschillen tussen een reactie in de krant en online? Vervolgens schrijven leerlingen zelf ook een reactie op hetzelfde onderwerp/artikel	**Vak:** maatschappelijke vakken **Leerdoel:** leerlingen vergelijken reacties op nieuws met elkaar en schrijven zelf een reactie **Werkvorm:** individueel of in kleine groepjes **Nieuwsservice:** de Bezorgdienst voor docenten en de Nieuwsmediaportal. Als u alle dag- en weekbladen tegelijk aanvraagt heeft u divers materiaal om verschillende reacties te vergelijken. Met de portal hebben leerlingen toegang tot de aangesloten nieuwssites van de dag- en weekbladen

Ethische kwesties	
Journalisten hebben macht en gebruiken die ook. Leerlingen zoeken nieuwsitems waarbij ze kunnen discussiëren over de gemaakte keuze van de journalist en vormen hier een mening over. Bijvoorbeeld: journalisten die pijnlijke informatie over personen openbaar maken, verdachten die met naam en foto worden getoond, een scoop die schadelijk kan zijn voor mensen enzovoorts	**Vak:** maatschappelijke vakken **Leerdoel:** leerlingen denken na over de normen en waarden van de journalistiek **Werkvorm:** kleine groepjes **Nieuwsservice:** de Nieuwsmediaportal en Medianieuws. Met de portal hebben leerlingen toegang tot de aangesloten nieuwssites van dag- en weekbladen, maar ook nieuwssites van bijvoorbeeld RTL Nieuws. In de portal staan ook de laatste ontwikkelingen beschreven van de aangesloten nieuwstitels

Recensies	
Leerlingen vergelijken recensies over hetzelfde boek, dezelfde film of voorstelling met elkaar. Zijn de recensenten het met elkaar eens? Horen recensies wel thuis in een krant? Indien ze zelf het boek hebben gelezen, of de film of voorstelling hebben gezien, zijn ze het eens met de verschillende recensenten?	**Vak:** ckv **Leerdoel:** de leerlingen vergelijken recensies met elkaar **Werkvorm:** kleine groepjes **Nieuwsservice:** de Bezorgdienst voor docenten. Als u alle kranten tegelijk aanvraagt, heeft u divers materiaal met verschillende recensies. Voor online nieuws is de Nieuwsmediaportal geschikt. Tip: op donderdag verschijnen vaak recensies over nieuwe films

4 De Nieuwsservice combineren met

4.1. Scholierenpeiling

Aan het begin van elk jaar inventariseert Nieuws in de klas op basis van de berichtgeving welke personen en gebeurtenissen het afgelopen jaar veelvuldig in het nieuws waren. Nieuws in de klas maakt drie jaaroverzichten: één van nieuwsfeiten, één van nieuwspersonen en één van nieuwswoorden. Deze overzichten worden voorgelegd aan alle docenten die gebruikmaken van de diensten van Nieuws in de klas. Deelnemers ontvangen in januari de overzichten per e-mail. Op basis van alle inzendingen stelt Nieuws in de klas in alle drie de categorieën de landelijke top-3 samen. De uitslag wordt bekend gemaakt in februari.

4.2. Lestips

Nieuws in de klas ontvangt regelmatig enthousiaste reacties van docenten. We brengen deze en andere lesvoorbeelden via onze website onder de aandacht. Ga naar www.nieuwsindeklas.nl/vo/lestips. Hier staat ook het educatieve aanbod van partners.

Heeft u leuke suggesties? Stuur ze graag naar info@nieuwsindeklas.nl of bel ons: 020-4309190

4.3 Informatievaardigheden Codename Future

Het lespakket helpt leerlingen in het voortgezet onderwijs om effectief en efficiënt online informatie te zoeken, vinden, interpreteren en verwerken. Leerlingen maken met het lespakket kennis met nieuwsmedia als informatiebron. Zij maken daarvoor gebruik van de Nieuwsservice. Het lespakket is ontwikkeld in samenwerking met Codename Future. Voor meer informatie, zie: http://codenamefuture.nl/informatievaardigheden/

4.4. Nieuwstool

Nieuws in de klas heeft een online tool ontwikkeld waarmee u uw leerlingen zelf een nieuwsproductie kunt laten maken: www.nieuwstool.nl
Voor Nieuws in de klas is het een bewuste keuze om leerlingen zelf te laten ervaren hoe het is om een nieuwsproductie te maken. De nieuwsvolger is niet langer een passieve ontvanger van informatie die door anderen (de media) wordt verspreid. De (jonge) burger van nu is een actieve deelnemer in het proces van informatie-

uitwisseling.
Maar: dat jonge mensen al actief zijn in het zelf produceren en verspreiden van informatie, betekent nog niet dat ze ook weten wat er allemaal bij komt kijken om anderen van degelijke en betrouwbare informatie te voorzien - of wat de consequenties daarvan kunnen zijn. De tool is dan ook bedoeld om leerlingen bewust te maken van de keuzes die ze daarbij moeten maken: over welk nieuws waarom belangrijk is, hoe je een bericht opstelt, of je feiten of meningen overbrengt, enzovoort. Heel praktisch leren ze daarbij te werken volgens een vast stramien. Net als 'echte' journalisten moeten ze rekening houden met de lengte van koppen en artikelen, het formaat en de kwaliteit van afbeeldingen en de verdeling van de artikelen over voor- en vervolgpagina's.

4.5. NieuwsMakers

NieuwsMakers is een digitaal lespakket voor de bovenbouw van het primair onderwijs en de onderbouw van het voortgezet onderwijs. Met behulp van het lespakket maken de leerlingen - onder begeleiding van de leerkracht - zelf nieuws en publiceren dit in hun eigen online nieuwsmedium: de Nieuwstool.
Met behulp van het lespakket zullen de leerlingen niet alleen verschillende nieuwsitems maken en zich bewust worden van de verantwoordelijkheid van de journalistiek om mensen te informeren, maar door analyses van zelf gevonden nieuwsuitingen leren zij tevens kritisch kijken naar nieuwsmedia en krijgen ze meer vat op betrouwbaarheid van bronnen. Hiermee werken ze aan taalvaardigheid, mediawijsheid en burgerschap.

Het lespakket is samengesteld door KlasseTV en Nieuws in de klas. KlasseTV is een overzichtelijk internetportaal met digitaal lesmateriaal voor alle groepen van het basisonderwijs. Zie www.nieuwsmakers.nl.

5 Aan de slag met de Nieuwsservice

5.1. Een eigen account aanmaken

In hoofdstuk 1 zijn de vijf verschillende onderdelen van de Nieuwsservice omschreven. Wilt u een bestelling plaatsen voor de Nieuwsservice en/of de Nieuwsquiz aanvragen? Maak eerst een account aan via www.nieuwsindeklas.nl/mijn-account. Vervolgens kunt u kiezen van welke dienst u gebruik wilt maken. Let op: lees de voorwaarden van de Bezorgdienst voordat u een bestelling plaatst, zie paragraaf 5.2.4.

Als u een account aanmaakt, kunt u aangeven of u een docent account wilt aanmaken of een intermediair account. Wilt u voor meerdere docenten bestellingen kunnen plaatsen, dan kunt u dat hier aangeven.

5.2. Bezorgdienst aanvragen

Docenten in het voortgezet onderwijs kunnen gebruik maken van de Bezorgdienst voor docenten en de Bezorgdienst voor leerlingen. Dit houdt in dat u dag- of weekbladen van uw keuze laat bezorgen op uw school respectievelijk bij uw leerlingen thuis. Alleen nieuwstitels die zijn aangesloten bij NDP Nieuwsmedia maken deel uit van de Nieuwsservice. Zie de afbeelding aan het einde van deze handleiding voor een overzicht van alle aangesloten nieuwstitels.
In het kader van de Bezorgdienst voor docenten worden per aangevraagde nieuwstitel gedurende twee weken (van maandag t/m zaterdag) twee exemplaren per dag bezorgd op het opgegeven bezorgadres. Weekbladen worden een keer per week bezorgd, uiterlijk op vrijdag. Als u de bezorging spreidt, kunt u gedurende een langere periode gebruikmaken van de Bezorgdienst voor docenten.
De Bezorgdienst voor leerlingen houdt in dat leerlingen gedurende twee weken (van maandag t/m zaterdag) thuis een exemplaar per dag bezorgd krijgen. Weekbladen worden een keer per week bezorgd, uiterlijk op vrijdag. U kunt als docent per titel twee reserve-exemplaren per dag ontvangen (of per week, indien het om een weekblad gaat).

5.2.1. Bestelwijze

Bezorgdienst voor docenten

- U bepaalt zelf in welke periode(s) u de nieuwstitels wilt ontvangen. U kunt alle nieuwstitels tegelijk laten bezorgen, of de bezorging van de nieuwstitels spreiden over een langere periode (bijv. eerst twee weken AD, de daaropvolgende twee weken FD, etc). Let op bij bezorging tijdens vakanties: de brievenbus moet wel bereikbaar zijn voor de bezorger
- Aanvragen kan tot een week voor de gewenste ingangsdatum. De ingangsdatum is altijd op een maandag. Stel dat u bijvoorbeeld op maandag 6 januari 2014 de bezorging in wilt laten gaan, vraag dan uiterlijk zondag 29 december 2013 de Bezorgdienst aan

- Direct nadat u uw bestelling heeft geplaatst, worden uw contactgegevens doorgegeven aan de klantenservices van de betreffende nieuwstitels. Dat is nodig voor het verwerken van uw aanvraag. Nieuws in de klas verstrekt uw gegevens niet zonder uw toestemming aan derden. De nieuwsbedrijven nemen alleen contact met u op voor evaluatie- of wervingsdoeleinden als u daar expliciet toestemming voor heeft verleend

Bezorgdienst voor leerlingen

- Om de Bezorgdienst voor leerlingen te kunnen leveren, hebben wij de adresgegevens van de leerlingen nodig. Deze dient u via een Excel formulier te uploaden via onze website. Het Excel formulier kunt u downloaden vanaf onze website
- Als het uploaden is gelukt, kunt u voor elke leerling aangeven welke nieuwstitel hij/zij wenst te ontvangen. U kunt tevens de bezorgperiode aangeven
- U kunt reserve-exemplaren aanvragen, dan ontvangt u voor elke aangevraagde nieuwstitel twee weken lang twee exemplaren per dag (of per week als het om een weekblad gaat) op school of bij u thuis
- Aanvragen kan tot een week voor de gewenste ingangsdatum. De ingangsdatum is altijd op een maandag. Stel dat u bijvoorbeeld op maandag 6 januari 2014 de bezorging in wilt laten gaan, vraag dan uiterlijk zondag 29 december 2013 de Bezorgdienst aan
- Direct nadat u uw bestelling heeft geplaatst, worden uw contactgegevens doorgegeven aan de klantenservices van de betreffende nieuwstitels. Dat is nodig voor het verwerken van uw aanvraag. Nieuws in de klas verstrekt uw gegevens niet zonder uw toestemming aan derden. De nieuwsbedrijven nemen alleen contact met u op voor evaluatie- of wervingsdoeleinden als u daar expliciet toestemming voor heeft verleend. De adressen van de leerlingen worden uitsluitend gebruikt voor de bezorging van de aangevraagde nieuwstitels. Leerlingen worden niet benaderd voor evaluatie- of wervingsdoeleinden

Bestellingen plaatsen met een intermediairaccount

- Met een docentaccount kunt u alleen voor uzelf bestellingen plaatsen. Wilt u ook voor andere docenten bestellingen kunnen plaatsen, kies dan voor een intermediairaccount
- Vul uw gegevens in. Heeft u alles ingevuld? Klik dan op ‘account aanmaken’
- Als het gelukt is om een account aan te maken, kunt u nog niet direct bestellingen plaatsen voor andere docenten, zij moeten hier namelijk eerst toestemming voor geven
- Als u inlogt op uw account ziet u links in het menu ‘docenten’ staan. Ga naar ‘docenten’, daar kunt u opgeven voor welke docenten u bestellingen wilt plaatsen. Staan hier nog geen docenten? Door het e-mailadres van uw collega’s op te geven, zoekt het systeem of deze docent al een account heeft. Als de docent nog geen account heeft, dan krijgt u de optie om een nieuw account aan te maken voor deze docent
- Vervolgens ontvangt de docent per mail een autorisatieverzoek waarmee hij/zij aangeeft dat u bestellingen voor hem/haar mag plaatsen. Indien een docent nog geen account heeft, gaat hij/zij ook akkoord dat er een docentaccount voor hem/haar wordt gemaakt
- Als de docent dit verzoek accepteert, krijgt u hier bericht van en kunt u beginnen met het plaatsen van bestellingen voor andere docenten. Docenten kunnen vanaf dat moment zelf ook inloggen op hun eigen account en bestellingen voor zichzelf plaatsen
- Bij elke bestelling die u plaatst kunt u aangeven voor welke docent u de bestelling wilt plaatsen. Als intermediair kunt u ook een bestelling voor uzelf plaatsen
- De bestelwijze en voorwaarden zijn hetzelfde als bij een docentaccount. Indien u een bestelling plaatst, ontvangen zowel u als de docent een bevestiging. U kunt allebei wijzigingen aanbrengen

5.2.2. Bestelling wijzigen?

Heeft u een bestelling geplaatst voor de Bezorgdienst voor docenten of leerlingen, maar wilt u de opgegeven bezorgperiode, de geselecteerde nieuwstitels, of het opgegeven bezorgadres wijzigen? Of wilt u een bestelling annuleren, bijvoorbeeld vanwege aanpassingen in het lesprogramma? U kunt een bestelling wijzigen of annuleren tot een week voor aanvang van de bezorgperiode. Ga naar www.nieuwsindeklas.nl en log in met uw gegevens. Vervolgens komt u in het overzicht terecht van uw bestelling waarin u uw wijzigingen kunt aanbrengen.

5.2.3. Bezorgklachten

Mocht er iets misgaan met de bezorging, wacht dan niet te lang met het doorgeven van de klacht. Om uw klacht in behandeling te nemen, bel dan niet de bezorgafdeling van de nieuwstitel, maar ga naar www.nieuwsindeklas.nl en log in met uw gegevens. In het overzicht van uw bestelling kunt u uw klacht(en) doorgeven. Klachten worden rechtstreeks doorgestuurd naar de bezorgafdeling van de betreffende uitgever. U ontvangt mogelijk een e-mail van de nieuwstitel zelf met instructies over de bezorgklachten. Dit is een geautomatiseerd bericht. Aanvragen van de Bezorgdienst maken geen deel uit van de reguliere bezorgroutine. Het kan voorkomen dat de nieuwstitels daardoor niet of te laat worden afgeleverd. De nieuwsbedrijven doen hun uiterste best om de bezorging na een klacht te hervatten en/of na t[illegible]

5.2.4. Voorwaarden Bezorgdienst per 1 juni 2013:

1. Het educatieve aanbod van Nieuws in de klas is afgestemd op scholen voor het primair en voortgezet onderwijs in Nederland. De diensten kunnen aangevraagd worden door docenten, mediathecarissen, administratief medewerkers en schoolleiders. Voor overige onderwijsinstellingen heeft Nieuws in de klas geen speciaal aanbod, zij kunnen wel gebruikmaken van bepaalde diensten van de Nieuwsservice. Voor meer informatie, zie www.nieuwsindeklas.nl/inspiratie/mbo-bve-nt2
2. Elke docent mag maximaal **één keer per half jaar dezelfde nieuwstitel** aanvragen. Het is niet mogelijk om binnen een half jaar twee keer dezelfde nieuwstitel op dezelfde naam en hetzelfde adres te laten bezorgen (geldt ook voor leerlingen). U kunt meerdere nieuwstitels gelijktijdig laten bezorgen of de titels spreiden over het hele schooljaar. De Bezorgdienst is ook beschikbaar tijdens schoolvakanties
3. Aanvragen kunnen alleen worden ingediend via www.nieuwsindeklas.nl. Om bestellingen te kunnen plaatsen, **maakt u eerst een account aan** via www.nieuwsindeklas.nl/mijn-account. Alleen aanvragen met volledige contactgegevens (van de docent en de school) worden in behandeling genomen. Ook is een **geldige BRIN-code van de school** verplicht
4. De door u opgegeven **brievenbus is ook buiten schooluren toegankelijk**. Is dit niet het geval, geef dan uw privé-adres op. Vergeet niet ook de adresgegevens van de school aan ons door te geven. Bezorging bij een postbus is niet mogelijk! Hou er rekening mee dat dagbladen worden bezorgd door de dagbladbezorgers en dus niet op naam staan. Als u de school opgeeft als het bezorgadres, geef dan aan uw collega's en conciërge door dat de kranten en weekbladen voor u bestemd zijn
5. U kunt alleen nieuwstitels aanvragen die in de opgegeven postcodegebieden worden verspreid. Het is bijvoorbeeld niet mogelijk om het Limburgs Dagblad in Friesland te laten bezorgen. N.B. Wilt u andere (regionale) titels wel raadplegen? Dan kan dat online! Zie de afbeelding op de laatste pagina voor het overzicht van de aangesloten nieuwstitels
6. Nieuws in de klas behoudt zich het recht voor om aanvragen te weigeren

6 Verder lezen

Wilt u meer lezen over de rol van nieuwsmedia in de democratische, gemedialiseerde samenleving? Of over (de effecten van) het werken met nieuwsmedia in de onderwijspraktijk?
We hebben een aantal interessante bronnen voor u op een rij gezet. Zie ook www.nieuwsindeklas.nl/inspiratie voor een uitgebreider overzicht.

Jeroen Bron en Eddie van Vliet
Het ontwikkelen van een kernleerplan Actief burgerschap en sociale integratie voor het algemeen vormend onderwijs.
Enschede: SLO (nationaal expertisecentrum leerplanontwikkeling), 2009
www.slo.nl/primair/themas/burgerschap/7.5057.217_Het_ontwikkelen_van_een_kernleerplan_Actief_burgerschap.pdf/
http://jongeburgers.slo.nl/publicaties/

Nico Drok en Fifi Schwarz
Jongeren, nieuwsmedia en betrokkenheid.
Amsterdam/Zwolle: Windesheim/Krant in de Klas, 2009
www.jongerennieuwsmediaenbetrokkenheid.nl

European Newspaper Publishers'Association
Equipping citizens with critical skills for a multichannel world. Position paper on media literacy.
Brussel: ENPA, 2011
www.enpa.be/uploads/enpa_media_literacy_position_paper_111003.pdf

Henk ten Klooster
Actieonderzoek actualiteit. Terug en vooruit in de tijd in het klooster.
Deventer: Saxion, 6 september 2011
www.webklik.nl/user_files/2011_03/244432/ActieonderzoekActualiteitA.pdf

Bill Kovach en Tom Rosenstiel
The Elements of Journalism. What Newspeople Should Know and the Public Should Expect.
New York: Three Rivers, 2007

Stef van der Linden
Maatschappijleer met actualiteit. Actie-onderzoek.
Tilburg: Fontys, juni 2011
www.expertisecentrum-maatschappijleer.nl/cms_data/actieonderzoek_stef_van_der_linden_tweedegraads.docx

Nederlandse Vereniging van Journalisten
Code voor de Journalistiek.
Amsterdam: NVJ, 2008
www.villamedia.nl/dossiers/journalistieke-codes/code-voor-de-journalistiek

Raad voor Cultuur – Mediawijsheid, *De ontwikkeling van nieuw burgerschap,* Den Haag: Raad voor Cultuur, 2005
www.cultuur.nl/Upload/Docs/mediawijsheid.pdf

Frank van Vree
De wereld als theater. Journalistiek als culturele praktijk.
Amsterdam: Amsterdam University Press, 2006

Henk Wagenaar, Karen Keune, Jan van Weerden, *Balans Oordelen en argumenteren als onderdeel van actief burgerschap en sociale integratie.* Arnhem: CITO, 2012
http://www.cito.nl/Onderzoek%20en%20wetenschap/onderzoek/ppon/%7E/media/cito_nl/Files/Onderzoek%20en%20wetenschap/ppon/cito_ppon_balans_49.ashx

Henk Wagenaar, Frank van der Schoot en Bas Hemker
Balans Actief burgerschap en sociale integratie.
Arnhem: CITO, 2011
www.cito.nl/onderzoek%20en%20wetenschap/onderzoek/ppon/~/media/cito_nl/Files/Onderzoek%20en%20wetenschap/ppon/cito_ppon_balans_45.ashx

7 Over Nieuws in de klas

Nieuws in de klas is het educatieplatform van NDP Nieuwsmedia, de brancheorganisatie voor nieuwsbedrijven. De brancheorganisatie vertegenwoordigt de privaat gefinancierde nieuwsbedrijven van Nederland. De nieuwstitels die zij uitgeven, maken deel uit van het onderwijsaanbod van Nieuws in de klas. Van het ANP, BNR Nieuwsradio en RTL Nieuws tot het AD, de Volkskrant en Vrij Nederland.
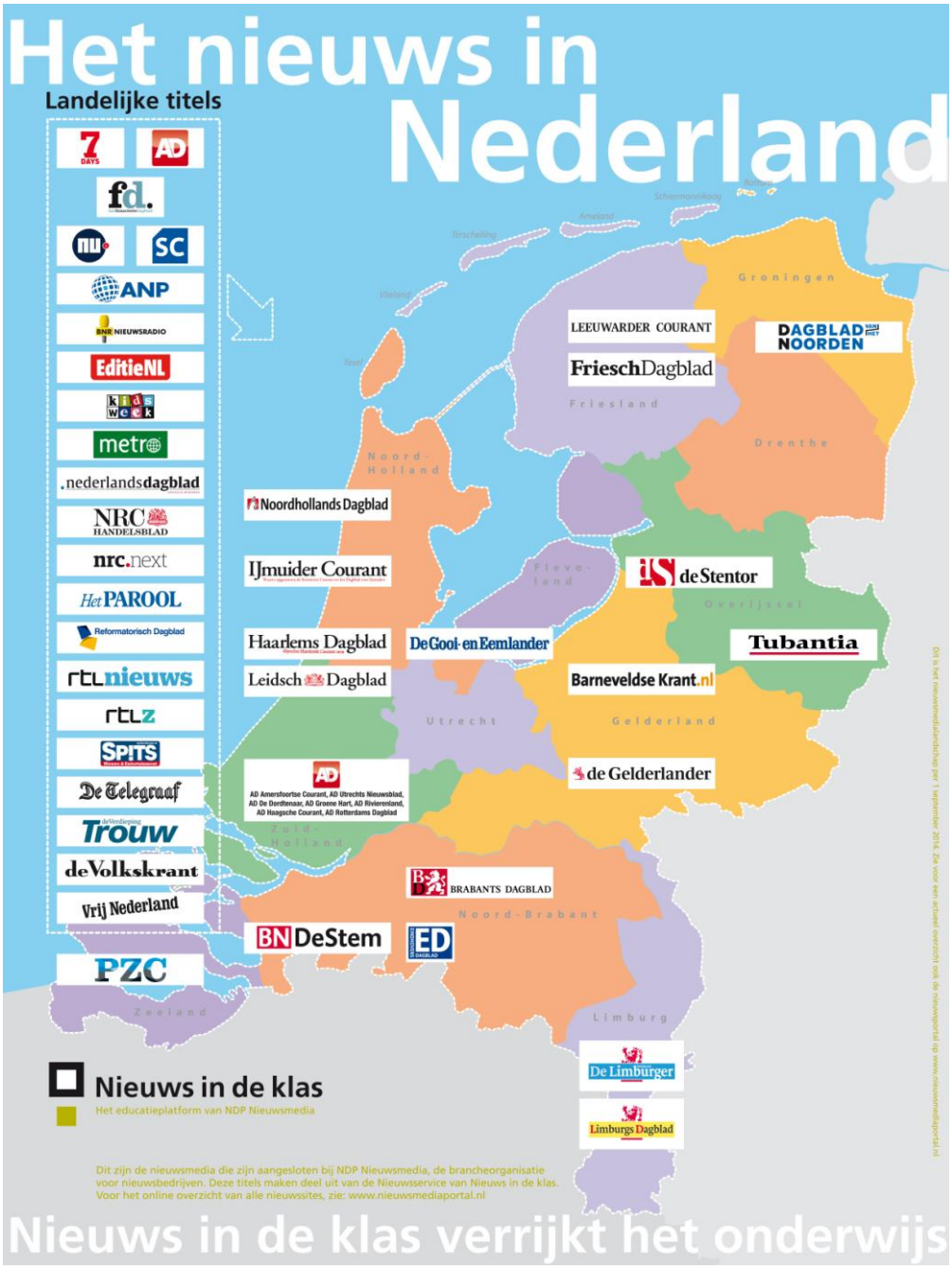
Meer weten? Meld u aan via www.nieuwsindeklas.nl/nieuwsbrief
Volg ons op twitter: @nieuwsindeklas
Of kijk op www.nieuwsindeklas.nl